

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

Вступ до спеціальності

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Підготовки бакалавра

Галузі знань 0101 Педагогічна освіта

Напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів напрямку «Дошкільна освіта»

” ___ ” _____, 2013 р. - 16 с.

Розробники: Семенова Н. І., к. п. н. , доцент кафедри педагогіки

Рецензент: Гусак П.М., завідувач кафедри соціальної педагогіки, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

протокол № 2 від 10 вересня 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Смолюк І.О.)
(підпис)

(прізвище, ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією педагогічного інституту

протокол № від 11.вересня.2013 р.

Голова науково-методичної комісії педагогічного інституту _____ (Антонюк В.З.)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ___ від ____. ____ . 2013 р.

© Семенова , 2013

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 2, 5	0101 Педагогічна освіта	нормативна
	6.010101 – дошкільна освіта	
Модулів 3	Бакалавр	Рік підготовки 1
Змістових модулів 1		Семестр 1
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.
Загальна кількість годин 0		Практичні (семінари) 16 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): 2 год. Аудиторних : 36 самостійної роботи: 28 індивідуальної роботи: 26		Лабораторні – 0 год. Самостійна робота 28 год. Індивідуальна робота 26 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу – розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю педагога, сприяння підготовці першокурсників до педагогічної практики.

Головним його завданням є :

- Вивчення структури змісту характеру специфіки майбутньої професійної діяльності;
- Ознайомлення студентів з формами навчання у педагогічному закладі освіти, видами і формами перевірки знань, умінь і навичок;

Працюючи над вивченням курсу, студент має засвоїти наступні знання:

- структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності;
- систему освіти України і принципи її побудови;
- форм форми навчання у вищому педагогічному закладі освіти, види і форми перевірки знань, умінь і навичок;
- и навчання у вищому педагогічному закладі освіти, види і форми перевірки знань, умінь і навичок;
- форми і методи самостійної роботи з оволодіння даною спеціальністю;

оволодіти **уміннями**:

- організувати свою навчальну діяльність;
- самостійно працювати з науковою, методичною літературою;
- організувати свою практичну діяльність.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Організація навчального процесу у вищій педагогічній школі

ТЕМА 1. Вища педагогічна школа й організація навчально-педагогічного процесу в ній

План та основний зміст теми:

1. Вища педагогічна освіта в Україні.
2. Завдання вищої школи.
3. Принципи та основні форми організації навчального процесу у вузі.
4. Особливості навчання на спеціальності "Дошкільне виховання та англійська мова" (7.010101)

ТЕМА 2. Методологічні засоби проблеми підготовки майбутнього педагога

План та основний зміст теми:

1. Сучасні вимоги до педагога.
2. Структура та зміст вищої педагогічної освіти.
3. Пізнавальна діяльність студентів як основа їх розумового розвитку

ТЕМА 3. Форми організації навчання у вищій педагогічній школі

План та основний зміст теми:

1. Класифікація форм навчання.
2. Лекція. Вимоги до неї.
3. Різноманітність форм організації навчання.

ТЕМА 4. Самостійна навчальна робота студентів

План та основний зміст теми:

1. Види самостійної навчальної роботи
2. Робота майбутнього педагога з книгою.
3. Умови ефективності організації самостійної роботи.

ТЕМА 5. Контроль, облік та оцінка знань студентів

План та основний зміст теми:

1. Контроль знань студентів, його значення та функції.
2. Критерії оцінки знань.
3. Види і методи обліку успішності.

ТЕМА 6. Наукова організація праці студентів

План та основний зміст теми:

1. Культура навчальної роботи.
2. Гігієна розумової праці.
3. Бюджет часу студентів.

ТЕМА 7. Науково-дослідна робота студентів

План та основний зміст теми:

1. Наукова робота студентів в системі їх професійної підготовки.
2. Види педагогічних досліджень.
3. Вимоги до педагогічних досліджень.

ТЕМА 8 Педагогічна комунікація

План та основний зміст теми:

1. Педагогічне спілкування як творчий процес.
2. Комунікація у процесі навчання.
3. Виховання й самовиховання комунікативних здібностей.

ТЕМА 9. Система суспільного дошкільного виховання

План та основний зміст теми:

1. Дошкільне виховання – перша ланка в системі безперервної освіти.
2. Система дошкільного виховання України.
3. Стратегічне завдання реформування дошкільного виховання.
4. Основні шляхи реформування дошкільного виховання.

ТЕМА 10. Педагогічна майстерність та розвиток педагогічних здібностей

План та основний зміст теми:

1. Особливість педагога та вимоги суспільства до нього.
2. Педагогічні знання, уміння, переконання та їх формування.
3. Зміст педагогічних здібностей та їх формування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль I. Інноваційні теорії і програми в дошкільній освіті					
Тема 1. Вища педагогічна школа й організація навчально-		2	2	4	2

педагогічного процесу в ній					
Тема 2. Методологічні засоби проблеми підготовки майбутнього педагога		2	-	4	2
Тема 3. Форми організації навчання у вищій педагогічній школі		2	2	4	2
Тема 4. Самостійна навчальна робота студентів		2	-	4	2
Тема 5. Контроль, облік та оцінка знань студентів		2	2	2	2
Тема 6. Наукова організація праці студентів		2	2	2	2
Тема 7. Науково-дослідна робота студентів		2	2	2	4
Тема 8. Педагогічна комунікація		2	2	2	2
Тема 9. Система суспільного дошкільного виховання		2	2	2	2
Тема 10. Педагогічна майстерність та розвиток педагогічних здібностей		2	2	2	2
Усього годин	90	20	16	26	28

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.		
1	<p><i>ТЕМА 1.</i> Вища педагогічна школа й організація навчально-педагогічного процесу в ній</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вища педагогічна освіта в Україні. 2. Завдання вищої школи. 3. Принципи та основні форми організації навчального процесу у вузі. 4. Особливості навчання на спеціальності "Дошкільне виховання та англійська мова" (7.010101) 	2
2	<p><i>ТЕМА 2.</i> Форми організації навчання у вищій педагогічній школі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні вимоги до педагога. 2. Структура та зміст вищої педагогічної освіти. 3. Пізнавальна діяльність студентів як основа їх розумового розвитку 	2
3	<p><i>ТЕМА 3.</i> Контроль, облік та оцінка знань студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Контроль знань студентів, його значення та функції. 2. Критерії оцінки знань. 3. Види і методи обліку успішності. 	2
4	<p><i>ТЕМА 4.</i> Наукова організація праці студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура навчальної роботи. 2. Гігієна розумової праці. 3. Бюджет часу студентів. 	2
5	<p><i>ТЕМА 5.</i> Науково-дослідна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова робота студентів в системі їх професійної підготовки. 2. Види педагогічних досліджень. 3. Вимоги до педагогічних досліджень. 	2
6	<p><i>ТЕМА 6</i> Педагогічна комунікація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогічне спілкування як творчий процес. 2. Комунікація у процесі навчання. 	2

	3. Виховання й самовиховання комунікативних здібностей.	
7	<i>ТЕМА 7.</i> Система суспільного дошкільного виховання 1. Дошкільне виховання – перша ланка в системі безперервної освіти. 2. Система дошкільного виховання України. 3. Стратегічне завдання реформування дошкільного виховання. 4. Основні шляхи реформування дошкільного виховання	2
8	<i>ТЕМА 8.</i> Педагогічна майстерність та розвиток педагогічних здібностей: 1. Особливість педагога та вимоги суспільства до нього. 2. Педагогічні знання, уміння, переконання та їх формування. 3. Зміст педагогічних здібностей та їх формування.	2
	Разом:	16

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.		
1.	Підготувати реферат на тему: "Вища освіта за кордоном" (на прикладі однієї з країн ближнього або дальнього зарубіжжя).	2
2.	У формі тез законспектувати "Положення про вищу освіту" (Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України).	2
3.	Спроектуйте розклад для однієї з суміжних спеціальностей.	2
4.	Зробіть письмовий аналіз термінів "лекція", "семінар", "консультація" (користуючись словниками).	2

5.	Написати реферат "Система підготовки викладача вищої школи до лекції".	2
6.	Складіть найбільш придатний для вас план самостійної роботи над навчальними дисциплінами.	2
7.	Зробіть анотацію на один з підручників, навчально-методичних посібників	2
8.	Складіть бібліографію підручників, навчально-методичних посібників, статей з проблеми екологічного виховання.	2
9.	Користуючись словниками розкрийте зміст термінів: педагогічний експеримент, статистичні методи дослідження, емпіричні методи	2
10.	Складіть план спостереження за правильністю мовлення своїх друзів.	2
11.	Виконайте анкетування своїх друзів з метою з'ясування часу адаптації їх до вузівського навчального процесу.	2
12.	Визначте тему й складіть план своєї курсової роботи.	2
13.	Визначте тему й складіть план своєї курсової роботи.	2
14.	Напишіть реферат "Дошкільне виховання за кордоном" (на прикладі однієї з країн).	2
Разом		28

7. Індивідуальні завдання

Кожному студенту необхідно виконати індивідуально-дослідне завдання – написати реферат за обраною темою. Реферат передбачає виклад матеріалу з теми в обсязі 20 сторінок з обов'язковим висвітленням індивідуальної позиції автора щодо проблеми. Обов'язковими структурними компонентами реферату є: титульна сторінка (з вказівкою кафедри, теми, групи, прізвища та імені студента, року виконання), план, висновки, список використаних джерел.

Тематика індивідуально-дослідних завдань:

Підготувати реферат на тему: "Вища освіта за кордоном" (на прикладі однієї з країн ближнього або дальнього зарубіжжя).
У формі тез законспектувати "Положення про вищу освіту" (Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України).
Спроектуйте розклад для однієї з суміжних спеціальностей.

Зробіть письмовий аналіз термінів "лекція", "семінар", "консультація" (користуючись словниками).
Написати реферат "Система підготовки викладача вищої школи до лекції".
Складіть найбільш придатний для вас план самостійної роботи над навчальними дисциплінами.
Зробіть анотацію на один з підручників, навчально-методичних посібників
Складіть бібліографію підручників, навчально-методичних посібників, статей з проблеми екологічного виховання.
Користуючись словниками розкрийте зміст термінів: педагогічний експеримент, статистичні методи дослідження, емпіричні методи
Складіть план спостереження за правильністю мовлення своїх друзів.
Виконайте анкетування своїх друзів з метою з'ясування часу адаптації їх до вузівського навчального процесу.
Визначте тему й складіть план своєї курсової роботи.
Визначте тему й складіть план своєї курсової роботи.
Напишіть реферат "Дошкільне виховання за кордоном" (на прикладі однієї з країн).

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання : Екзамен

Екзамен з курсу проводиться згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу» (п.ІV.8.).

Питання до екзамену з курсу " Вступ до спеціальності"

1. Вища педагогічна освіта в Україні.
2. Професійне зростання педагога.
3. Сутність і функції педагогічної діяльності
4. Перспективи підготовки працівників дошкільного профілю в умовах ступеневої освіти.
5. Стратегічні завдання реформування вищої освіти.
6. Державна політика в галузі дошкільної освіти.

7. Особливості педагогічної професії.
8. Принципи і завдання дошкільної освіти.
9. Структура педагогічної діяльності.
10. Типологія дошкільних навчальних закладів.
11. Принципи та основні форми організації навчального процесу у ВНЗ.
12. Комплектування груп дошкільного навчального закладу.
13. Стилi педагогічної діяльності
14. Організація навчально-виховного процесу в днз.
15. Професійно зумовлені вимоги до особистості педагога.
16. Вимоги до змісту дошкільної освіти та його реалізація.
17. Роль особистісних якостей педагога.
18. Педагогічний імідж сучасного педагога.
19. Педагогічне спілкування. Його структура та функції.
20. Професіограма сучасного педагога.
21. Навчальний план. Структура та зміст навчального плану.
22. Права і обов'язки педагогічних працівників.
23. Навчальна програма. Структура та зміст навчальних програм.
24. Педагогічні здібності вихователя.
25. Педагогічний конфлікт та причини його виникнення.
26. Структура педагогічного спілкування.
27. Класифікація форм навчання у ВНЗ.
28. Модернізація вищої освіти в Україні згідно з вимогами Болонського процесу.
29. Самостійна робота студентів. Види самостійної роботи студентів.
30. Права і обов'язки студентів.
31. Робота майбутнього педагога з книгою.
32. Лекція. Види лекцій.
33. Умови ефективності організації самостійної роботи студентів.
34. Практичне заняття. Семінарське заняття.
35. Вищий педагогічний навчальний заклад і організація навчально-виховного процесу у ньому.
36. Педагогічна практика в системі підготовки майбутнього педагога.
37. Контроль знань студентів. Його функції та значення.
38. Бюджет часу студентів. Структура бюджету часу.
39. Система суспільного дошкільного виховання.
40. Суспільне дошкільне виховання - першочергова ланка в системі дошкільної освіти.
41. Сутність педагогічного спілкування.
42. Педагогічний досвід та творчість педагога.
43. Структура педагогічного спілкування.
44. Сучасна система підготовки вихователя дошкільного закладу.
45. Стилi педагогічного спілкування.
46. Основні форми педагогічної практики в університеті, особливості змісту та її організації. Бази педагогічної практики.
47. Культура навчальної праці студента.

48. Ступенева підготовка за спеціальністю «Дошкільна освіта».
49. Професіограма вихователя днз.
50. Гігієна розумової праці студента.
51. Консультація. Види консультацій. Особливості роботи з довідковою літературою.
52. Режим дня студента.
53. Характеристика дошкільного навчального закладу.
54. Техніка розумової праці студента.
55. Професійне самовиховання у системі підготовки майбутнього педагога.
56. Наукова робота студентів у системі професійної підготовки.
57. Професійна компетентність майбутнього педагога
58. Самовиховання в системі підготовки майбутнього педагога.
59. Інтерактивні методи навчання майбутніх педагогів.
60. Технологія професійного самовиховання майбутнього педагога.
61. Шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти.

9. Методи навчання

Лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний метод, дослідницький метод, метод проєктів, практичні методи (вправи).

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Складові діагностики	Методи	Засоби
Діагностика цільового компонента педагогічного процесу	Спостереження, аналіз	Підручники, посібники
Діагностика індивідуальних особливостей студентів	Тестування, аналіз робіт	Тести, письмові роботи студентів
Діагностика мотивів навчання	Анкетування, бесіда	Анкети
Діагностика міжособистісних взаємин	Метод соціометрії	Опитувальники
Діагностика якості освіти	Опитування, тестування	Комп'ютери, педагогічна практика
Діагностика інтелектуального розвитку студента	Бесіда, опитування, тестування, інтерв'ю	Тести, опитувальники, комп'ютери

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 (Поточне тестування)								Модуль 2	Модуль 3 (Модульний контроль)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль I								ІНДЗ	Залік	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	10	60	
4	4	4	4	4	4	4	4			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12. Методичне забезпечення

CD-R №3 «»

13. Список джерел

1. Аминов Н. А. Диагностика педагогических способностей / Под общ. ред. М. Р. Гинзбурга. - М.: Институт практической психологии. - Воронеж: МОДЭК, 1997.

2. Андреев О. А. Учимся читать быстро. Первая ступень обучения. Программа "Доминанта"/ О. А. Андреев. - Минск: Университетское, 2002.

3. Арват Ф. С, Коваленко Є. І., Кириленко С . В., Щербань П. М. Культура спілкування: Навч.-метод, посіб. - К.: ІЗМН, 1997.

4. Аркадьєва-Берлин Н. Г. Как научиться быстро читать. Само учитель. - М.: РИПОЛ, 2005.

5. Артемчук Г. І. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посіб. для студ. та викл. вищих навч. закладів / Г. І. Артемчук, В. М. Курило, П. М. Кочерган. - К.: Форум, 2000.
6. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі"/ наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2008.-430 с.
7. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А. М. Богуш— К.: Видавництво, 2012. - 26 с.
8. Байкова Л. А., Гребенкина Л. К. Педагогическое мастерство и педагогические технологии / Под ред. Л. А. Байковой, Л. К. Гребенкиной - М.: Педагогическое общество России, 2000.
9. Бакнолл К. Как учиться в университете. Практическое руководство по курсу академического образования. - Челябинск: Урал ЛТД, 1999.
10. Бодина Е. А, Асцеулова К. Педагогические ситуации: Пособие для преподавателей средних школ. - М.: Школьная пресса, 2000. - 96 с.
11. Болсун С. Модель идеального учителя // Рідна школа. - 1999. -№ 2.
12. Введение в педагогическую деятельность: Уч. пособие для студ. высш. пед. учебн. заведений / А. С. Роботова. Т. В. Леонтьева, И. Г. Шапошникова и др. - М.: Изд. центр "Академия", 2000.
13. Введение в специальность: Уч. пособие для студ. пед. институтов / Л. И. Рувинский, В. А. Кан-Калик, Д. М. Гришин и др. - М.: Просвещение, 1988.
14. Волкова Н. В. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. - К.: ВЦ "Академія", 2006.
15. Впровадження ECTS в українських університетах: Методичні матеріали. - Львів: Львівська політехніка, 2006.
16. Герасимова О. А. Комплекс методик для личностно-профессионального самопознания будущего учителя. - К.: ООО "Международное финансовое агентство", 1997.
17. Грехнев В. С. Культура педагогического общения. - М.: Просвещение, 1990.
18. Данилова В. Как стать собой. Психотехника индивидуальности: Пособие для самообразования. - Х.: РНП "Оригинал", ИМП оРубикон", 1994.
19. Данилова Г. Акмеологічна модель педагога в ХХІ столітті // Рідна школа. - № 7. - 2003.
20. Державна національна програма "Освіта" (-Україна ХХІ ст>). - К.: Радуга, 1999.
21. Державна програма "Вчитель" // Директор школи. - 2002. - № 21-24.
22. Дистанционное обучение: Уч. пособие для студентов педагогических вузов / Ред. Е. С. Полат. - М.: Владос. 1998.
23. Дитина: Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку / Ред. Н. Лебідь, Г. Пилипчак. - К.: Богдана, 2010. - 327 с.
24. Елканов С. Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя. - М.: Просвещение, 1989.
25. Журавлев В. И. Основы педагогической конфликтологии: Учебник. - М.: Роспедагентство, 1995.
26. Закон України "Про вищу освіту" // Освіта. - 2002. - 20- 27 лютого.

27. Закон України "Про дошкільну освіту". – К. : Ред. ж-лу "Дошкільне виховання", 2001. – 56 с.
28. Истратова О. Н. Психодиагностика: коллекция лучших тестов: Психологический практикум. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. - 375 с.
29. Как улучшить свою память / Авт.-сост. А. В. Польской. - Минск: Харвест, 2003.
30. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1987.
31. Козловський О. В. Швидкочитання: 800 слів за хвилину. Як одержувати максимум Інформації при мінімумі витрат часу. - Донецьк: ТОВ ВКФ "БАО", 2004.
32. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: [наук. метод. посіб.] / наук. ред. О. Л. Кононко. – К. : Ред. ж-лу "Дошкільне виховання", 2003. – 243 с.
33. Коноваленко С. В. Как научиться думать быстрее и запоминать лучше. - М.: ЭКСМО, 2004.
34. Конституція України. - К.: Українська правнича фундація, 1996. -55 с.
35. Кузнецов И. Н. Интернет в учебной и научной работе: Практическое пособие. - М.: Дашков и К, 2002.
36. Кукушин В. С. Введение в педагогическую деятельность: Уч. пособие. - Ростов-на-Дону: Изд. центр "Март", 2002. (Серия "Педагогическое образование").
37. Культура спілкування: Навч.-метод. посіб. / Ф. С. Арват. Є. І. Коваленко, С. В. Кириленко, П. М. Щербань - К.: ІЗМН, 1997. -328 с.
38. Лапп Д. Улучшаем память в любом возрасте. Искусство помнить и забывать. - СПб.: Питер, 1995.
39. Лезер Ф. Рациональное чтение. Более быстрое и основательное,- М., 1980.
40. Леонтьев А. А. Педагогическое общение. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. - Нальчик: Эль-Фа, 1996.
41. Малайко: Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку / Ред. З. П. Плохій. - К., 1999. - 150 с.
42. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: Лекції і практичні заняття. Навч.-метод. посіб. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - Т.: ТИПУ, 2007.
43. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: Практикум. Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. - Т.: ТИПУ, 2008.
44. Мижериков В. А., Ермоленко М. Н. Введение в педагогическую деятельность: Уч. пособие для студ. пед. учебн. заведений. - М.: Пед. общество России, 2002.
45. Мороз О. Г., Сластьонін В. О., Філіпенко Н. І. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація: Навч. посіб. - К., 1997.
46. Мостова І. Першокурснику: поради психолога. - к.: Тандем, 2000.
47. Мудрість учіння. Кроки до успіху / Упоряд. Г. С. Сазоненко. - К.: Магістр, 1995.

48. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. - 23 квітня 2002. - № 33.
49. Оржеховська В. М., Хітько Т. В., Кириленко С. В. Посібник з самовиховання. - К., 1996.
50. Орлов А. А., Агафонова А. С. Введение в педагогическую деятельность: Практикум: Учеб.-метод. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений. - М.: Издательский центр "Академия", 2004. - 256 с.
51. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу: Досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка / За ред. В. В. Грубінка. - Т.: Вид-во ТИПУ, 2005. - Ч. 3.
52. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн та ін. - К.: Вища школа, 1997.
53. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: „Академвидав”, 2004. - 456 с.
54. Практикум з педагогіки: Навч. посіб. - 3-тє вид., перероб. і доп. / За заг. ред. О. А. Дубасенюк. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 464 с.
55. Про впровадження Програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Наказ МОН України від 23.11.2010 №1111 // Палітра педагога. – 2010.– №6.– С.3.
56. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» // Палітра педагога. – 2010.– №4.– С.4-26.
57. Профессионально-ориентированное чтение в познавательной, учебной, научно-исследовательской и общественно-политической работе студентов: Методические рекомендации. - Пермь, 1986.
58. Пунский В. О. Азбука учебного труда. - М.: Просвещение, 1988.
59. Раченко И. П. НОТ учителя. - М.: Просвещение, 1989. Рейс Ф. Секреты успешного навчання: практичні поради для студентів / Пер. з англ. О. Іладкого. - Львів: Свічадо, 2006.
60. Рогов Е. И. Личность в педагогической деятельности. - Ростов-на-Дону, 1994.
61. Рувинский Л. И. Самовоспитание личности. - М.: Мысль. 1984.
62. Рыбакова М. М. Конфликт и взаимодействие в педагогическом процессе: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1991.
63. Святовец В. Ф. Алгоритми виховання: педагогічні етюди та оповідання. - К.: Радянська школа, 1989. - 206 с.
64. Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. - К.: Радянська школа, 1981.
65. Слово про вчителя / Упоряд. і авт. вст. ст. О. Т. Губко. - К.: Радянська школа, 1985.
66. Сухомлинський В. О. Виховання і самовиховання / Збірник творів: У 5-ти т. - Т. 5.
67. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю / Вибрані твори: У 5-ти т. - К., 1976.- І 2.

68.Томан І. Як удосконалиювати самого себе: Пер. з чес. - К.: Політвидав України, 1984.

69.Трухін і. О., Шпак О. Т. Основи шкільного виховання: Навч. посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2004.

70.Туріщева Л. В. Психологія управління. Мушинський В. П. Психологічний портрет вчителя. - Х.: Основа, 2005. -160 с.

71.Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - Т.: Навчальна книга "Богдан", 2003.

72.Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: Навч. посіб. - К.: ВД -Професіонал", 2004.

73.Шевченко Л. Я. Практическая педагогическая этика. - М.: Собор, 1997.

74.Ясулайтіс В. А. Дистанційне навчання: Методичні рекомендації.- К.: МАУП, 2005.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.

www.tnpu.edu.ua – сайт Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка.

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки ім. В. Вернадського.

www.vdu.edu.ua— сайт Волинського державного університету ім. Лесі Українки.